

POHOŘÍ

NA ŠUMAVĚ

Vesnická kronika

V. KOSTEL

Když byla na Hraničním hvozdu vybudována sklárna, a v její blízkosti **se usazovalo stále více a více lidí**, vyvstala **také** otázka, ke které faře budou osadníci příslušní.

Stavitelé sklárny, **myslivec/lesmistr** Urban Kramper a Urban Glaser, oba usedlí ve vesnici Bělé (**Zirnetschlag**), náleželi tedy k faře v Malontech (**Meinetschlag**).

Přesto se cetvinský farář páter Ambros Zwettler ucházel u arcikněze (Erzpriester) bechyňského okresu, krumlovského preláta Gottfrieda Capauna, biskupa **ze** Samandrie, o to, aby **byla tato nová osada přidělena /das alles war rot/** jeho faře.

Prelát Capaun rozhodl však 16. června 1696, že

*„**lesník/lesmistr** Urban Kramper, který se s ženou a dětmi a jinými lidmi vydá z Bělé na nově vybudovanou hospodu a sklárnu na dlouhé silnici, bude jako doposud v duchovních věcech přínaležet **Malontám**, protože odtud se lze dostat do těchto lesních oblastí lépe než z Cetvin.“*

Když vzrostl počet osadníků a když zejména v době počátků plavení dřeva **vyrůstala** také podél Pohořského potoka ~~vyrůstala~~ nová kolonie domkařů (Jiřice) a vznikla sklářská huť Janovy Hutě (1777), **uplatňovala se** ~~se~~ **jevila se** potřeba samostatného duchovního místa stále **neodkladněji** ~~více~~.

BUCHERS

im Böhmerwald

Eine Dorfchronik

V. DIE KIRCHE

Als die Glashütte am Grenzwalde gebaut wurde und in ihrer Nähe **sich mehr und mehr Menschen ansiedelten**, wurde auch die Frage erwogen, welcher Pfarre diese neuen Ansiedler unterstellt werden sollen. Die Erbauer der Hütte, Waldmeister Urban Kramper und Urban Glaser beide hausansässig im Dorfe Zirnetschlag, gehörten also zur Pfarre Meinetschlag.

Trotzdem bewarb sich der Zettwinger Pfarrherr P. Ambros Zwettler beim Erzpriester des Bechiner Kreises, dem Krumauer Prälaten Gottfried Capaun, Bischof zu Samandria, dass diese neue Ansiedlung seiner Pfarre zugeteilt werde.

Prälat Capaun entschied jedoch am 16. Juni 1696, „*daß der Waldmeister Urban Kramper, der von Zirnetschlag auf das neuerbaute Wirtshaus und Glashütte an der langen Straßen mit Weib und Kindern und anderen Leuten sich begeben, wie bisher in geistlichen Sachen der Pfarre Meinetschlag anzugehören habe, da man von hier viel besser als von Zettwing in diese Waldgegenden gelangen könne*“.

Als die Zahl der Ansiedler wuchs und insbesondere von der Zeit des Beginnes der Holzschwemme auch längs des Buchersbaches eine neue Häuserkolonie (Georgendörf) heranwuchs und die Glashütte Johannesthal (1777) entstand, machte sich das Bedürfnis einer

Počínaje rokem 1770 byla tato myšlenka stále více předmětem jednání a brzy se našli přespolní dárci, kteří přispěli svoji hřivnou ke stavbě „kapličky“. V tomto duchu věnoval 25. srpna 1777 kaplický koželuh (Weißgerber) Johann Ehrlinger svou pohledávku 20 zl. u řezníka Matthiase Großschopfa z Hojné Vody tomuto účelu, dne 15. prosince 1777 prohlásil primátor Leopold Hölderl z Dolního Dvořiště (Unterhaid), že se tržní obec zavázala přispět na stavbu třemi dukáty. Ostatní/Další dárci následovali.

Prelátovi z Krumlova byl zaslán dar s poukazem na velkou vzdálenost mezi Pohořím a malontskou farou i se sdělením, že osada čítá již 500 duší a vybudování kaple se stálým duchovním je důležité/naléhavě třeba.

Prelát Johann, svobodný pán ze Sachsengrün, prohlásil, že tyto údaje může s potěšením potvrdit, a proto pak dne 1. ledna 1778 putovala pražskému konsistoriu žádost, ve které byly poměry objasněny.

V osadě bylo již 57 domů s 500 dušemi, nehledě na pertholtzské a freistadské území, která se nacházela ve vzdálenosti sotva půl hodiny cesty odsud.

Byl také přiložen přehled pravděpodobného výnosu štol (kněžský plat)

Odhad byl:	
18 - 20 křtů dětí	10 zl.
8 - 10 pohřbů	20 zl.
4 - 5 svateb	10 zl.
Desátky	9 zl. 45 kr.
Koleda	5 zl.
<u>Poplatky za mši ze sklářské hutě</u>	<u>24 zl.</u>
Celkem	78 zl. 45 kr.

selbständigen Seelsorge mehr und mehr geltend.

Vom Jahre 1770 an wurde dieser Gedanke immer wieder erörtert und bald fanden sich auswärtige Gönner, die zu einem „Kapellenbau“ ihr Scherflein beitrugen. So widmete am 25. August 1775 der Kaplitzer Weißgerber Johann Ehrlinger seine Schuldforderung von 20 fl. beim Heilbrunner Fleischer Matthias Großschopf diesem Zwecke, am 15. Dezember 1777 erklärte der Primator Leopold Hölderl von Unterhaid, dass sich die Marktgemeinde verpflichtet habe, drei Dukaten zum Baue beizutragen. Andere Gönner folgten nach.

Man richtete eine Eingabe an den Prälaten von Krumau, in der auf die weite Entfernung zwischen Buchers und der Pfarre Meinetschlag hingewiesen wurde und berichtete, dass der Ort bereits 500 Seelen zähle und die Erbauung einer Kapelle mit einem ständigen Geistlichen dringend notwendig sei. Prälat Johann Freiherr von Sachsengrün erklärte, dass er diese Angaben mit Vergnügen bestätigen könne und so wanderte dann am 1. Januar 1778 ein Gesuch an das Prager Konsistorium, in welchem man die Verhältnisse klarlegte.

Der Ort zählte schon 57 Häuser mit 500 Seelen, abgesehen von den Häusern auf Pertholzer und Freistädter Gebiete in der Entfernung von kaum einer halben Stunde.

Auch eine Aufstellung über das mutmaßliche Stolarerträgnis legte man bei.

Man rechnete auf:	
18 - 20 Kindstauen	10 fl.
8 - 10 Begräbnisse	20 fl.
4 - 5 Trauungen	10 fl.
Zehentgelder	9 fl. 45 kr.
Koleda	5 fl.
<u>an Meßgeldern von der Hütte</u>	<u>24 fl.</u>
Zusammen	78 fl. 45kr.

Tato čísla vycházejí z výtahu z malontských matrik, které tamní farář ~~vedl po dobu~~ **pořídil pro posledních** 10 let.

Podle toho bylo:

v roce – pokřtěno – oddáno - pohřbeno

1768:	12	0	10
1769:	11	1	8
1770:	8	0	6
1771:	7	0	4
1772:	7	3	24
1773:	16	0	10
1774:	13	11	6
1775:	17	3	10
1776:	9	0	11
1777:	18	4	7
1778:(- 4.V.)	10	6	4
Celkem:	128	28	100

Konsistoriu bylo možno dále sdělit, že hrabě Leopold Albert z Buquoye hodlá administrátorovi nové fary poskytnout darem potraviny a ostatní potřebné artikly do částky 100 zl., rovněž i materiál na vybudování dřevěného kostelíku a věnovat škole veškeré potřebné dřevo. Další výdaje by mohly být kryty jen mimořádnými příspěvky, jak je uvedeno v žádosti. Pro **udržení duchovna/duchovenstva/des Geistlichen** ale **budiž žádáno** o roční příspěvek z „Cassa salis“, (**solní pokladny – pozn. překl.**) rovněž o aparamente a sacra vasa (církvní roucha a svaté nádoby) z některého zrušeného kostela.

Protože i budějovický děkan Johann Andreas Hoch (5. ledna) žádost podpořil, přišla odpověď z konsistoria velmi rychle.

Nejprve byly zaslány dotazy krumlovskému prelátu (24. března) a hraběti Buquoyovi, pro

Diese Ziffern beruhen auf einem Auszug aus den Meinetschläger Matriken, welche der dortige Pfarrer für die **letzten** 10 Jahre angefertigt hatte.

Es wurden:

im Jahre – getauft – getraut – beerdigt

1768:	12	0	10
1769:	11	1	8
1770:	8	0	6
1771:	7	0	4
1772:	7	3	24
1773:	16	0	10
1774:	13	11	6
1775:	17	3	10
1776:	9	0	11
1777:	18	4	7
1778:(- 4.V.)	10	6	4
Zusammen:	128	28	100

Man konnte dem Konsistorium ferner berichten, dass Graf Leopold Albert von Buquoy dem Administrator der neuen Pfarre mit Lebensmitteln und anderen Bedarfsartikeln bis 100 fl. beispringen und für die zu erbauende Kirche aus Holz und die Schule den ganzen Holzbedarf widmen wolle. Die weiteren Auslagen könnten nur durch außerordentliche Beiträge gedeckt werden, heißt es in dem Gesuche. Für die Erhaltung des Geistlichen aber suche man um einen Jahresbeitrag aus der „Cassa salis“ an, ebenso um Apparamente und sacra vasa (Kirchengewänder und heilige Gefäße) aus einer aufgelassenen Kirche.

Da auch der Budweiser Dechant Johann Andreas Hoch (5. Jänner) das Gesuch befürwortete, erfolgte die Antwort des Konsistoriums sehr rasch. Man stellte zunächst an den Krumauer Prälaten (24. März) und den Grafen Buquoy Fragen, welche durch eine Kommission zu beantworten waren.

jejichž zodpovězení měla být svolána komise.

Prelát z Krumlova sdělil 20. dubna, že se hodlá u příležitosti kanonické farní visitace v Cetvinách dne 4. května zdržovat v Pohoří a nařízené povýšení/zjištění provede.

Obsah protokolu, který o tom byl vyhotoven je následující:

„Actum in commissione habita in loco Puchers die quarta Maji“ (4. května) za přítomnosti svobodného pána Franze Gfellerera ze Sachsengrün, arciděkana z Krumlova, Bernharda Josefa Spazierera jako zástupce vrchnosti, p. Matthiase Grossingera, faráře z Omlenic (Umlowitz) jako sekretáře vikáře a malontského faráře p. Philippa Gerla.

- a) Místo pro kapli je na polovinu prolongace? (halbe Stundung) zbaven zalesnění, protože les byl v důsledku provozu skláren pokácen.
- b) K farnosti by měli patřit pracovníci ze staré pohořské sklárny, z nových Janových Hutí, všechny dominikální domy v Pohoří s obyvateli, kteří byli dosud přiděleni Malontám.
- c) Malontský farář chápe nutnost nové duchovní péče, nemá námitek proti vyjmutí fary (Auspfarrung) a vzdává se desátku a koledy (Colleda) ve výši 14 zl. 45 kr.
- d) Počet domů příslušných k faře bude 68, počet rodin 116, osob 506, z toho přibližně 60 školních dětí.
- e) Nákres pro kapli a byt pro duchovní a učitele vyhotovil Ing. Franz Riemer.

Der Prälat von Krumau teilte am 20. April mit, dass er gelegentlich der kanonischen Pfarrvisitation in Zettwing sich am 4. Mai in Buchers einfinden wolle und die angeordneten Erhebungen pflegen werde.

Inhalt des darüber aufgenommenen Protokolles ist folgender:

„Actum in commissione habita in loco Puchers die quarta Maji“ (4. Mai) im Beisein des Freiherrn Franz Gfeller von Sachsengrün, Erzdechant von Krumau, Bernhard Josef Spazierer als Vertreter der Herrschaft, P. Matthias Grossinger, Pfarrer von Umlowitz als Vikariatssekretär und des Meinetschläger Pfarrers P. Philipp Gerl.

- a) Der Kapellenplatz ist auf eine halbe Stundung von der Waldung frei, da der Wald durch den Glashüttenbedarf abgetrieben wurde.
- b) Zur Pfarre sollen gehören die Arbeitsleute von der alten Bucherser Glashütte, von der neuen Johannesthaler Hütte, die gesamten Dominikalhäuser von Buchers mit Inwohnern, die bisher Meinetschlag zugeteilt waren.
- c) Der Pfarrer von Meinetschlag sieht die Notwendigkeit der neuen Seelsorge ein, hat gegen die Auspfarrung nichts einzuwenden und verzichtet auf Zehent und Colleda im Betrage von 14 fl. 45 kr.
- d) Die Zahl der einzupfarrenden Häuser beträgt 68, die Zahl der Familien 116, der Personen 506, darunter etwa 60 Schulkinder.
- e) Den Riß zur Kapelle und den Wohnungen für den Geistlichen und den Schulmeister fertigte Ing. Franz Riemer an.
- f) Die Baukosten sind mit 3.525 fl. präliminiert, die Baumaterialien

- f) Stavební náklady jsou odhadovány na 3525 zl., stavební materiál poskytne vrchnost bezplatně (1184 zl.), takže vzniká schodek 2340 zl., na který sponzoři (Guttäter) již věnovali 800 zl. **Donátoři /Dary/** z Cassa salis, Cassa parochorum (farářské pokladny – pozn. překl.) již byli **/byly zmíněny/ osloveni**. **Pokud** nebudou k dispozici žádná další dotace, zavazují se přifaření k tomu, že obstarají světlo, mešní víno, údržbu církevních rouch (Kirchenwäsche), atd.
- g) Hrabě Buquoy poskytne duchovnímu kromě victualí (potravin – pozn. překl.) v hodnotě 100 zl. pozemky pro polní a luční hospodářství a až po příslušnou fundaci (Fundierung) částku z finanční pokladny (Rentkasse).

Že by tu mohl být učitel, vyplývá z toho, že v místě učitel dosazený vrchností skutečně **byl**, jemu ex cassa salis Jeho Veličenstvo **povolilo/schválilo** ročně 10 zl., od vrchnosti veškeré potřebné dřevo zadarmo, od rodičů, kteří posílají své děti do školy, dostane ročně kolem 30 zl., že ale také bude **existovat** v budoucnu, v to je třeba doufat tím spíše, **/kdy/ bude-li** učiteli v budoucnu ~~bude~~ poskytnuta také částka **koledy malontského učitele činící nyní ~~čínící~~ malý příspěvek** a štola, čímž učitel bude mít přibližný roční příjem 50 zl.

- h) **Obytné místnosti** (Apparamente) zrušeného (jezuitského) gymnázia, zrušeného latinského bratrstva (lateinischen Bruderschaft) mohou být postoupeny kapli, protože sacellum sodalitatis (Bratrská kaple – Bruderschaftskapelle) byla předána

werden von der Herrschaft unentgeltlich beigestellt (1.184 fl.), sodaß ein Abgang von 2.340 fl. vorhanden ist, wozu Guttäter bereits 800 fl. beisteuerten. Spenden aus der Cassa salis, Cassa parochorum seien angesprochen worden. In solange keine Dotation vorhanden, verpflichten sich die Eingepfarrten zur Schaffung des Lichtes, Opferweines, Unterhaltung der Kirchenwäsche u. dgl. mehr.

- g) Graf Buquoy stellt dem Geistlichen nebst Victualien im Werte von 100 fl. Gründe zum Feldbau und Wiesenwachs bei und bis zur entsprechenden Fundierung noch einen Betrag von der **Rentkasse**.

Dass ein Schulmeister hier bestehen könne, beweist sich hieraus, dass im Orte sich **drei Jahre** wirklich ein Schulmeister von der Obrigkeit angestellt befinde, welcher ex cassa salis von Ihrer Majestät bewilligtermaßen jährlich 10 fl., von der Obrigkeit alles nötige **Brennholz** unentgeltlich, von den Eltern, die ihre Kinder zur Schule schicken jährlich bei 30 fl. erhalte, und dass er auch künftig bestehen werde, stehet um so mehr zu hoffen, als dem Schulmeister künftig auch der Betrag des Koleda des Meinetschläger Schulmeisters dormalen machenden geringen Beitrages und der Stola zu Guten kommen, mithin der Schulmeister ungefähr ein jährliches Einkommen von 50 fl. haben wird.

- h) Apparamente des Krumauer aufgehobenen (Jesuiten-) Gymnasiums der aufgehobenen lateinischen Bruderschaft können der Kapelle abgegeben werden, da das sacellum sodalitatis (Bruderschaftskapelle) dem Militari für ein Militärdapositionarium zu der in

armádě jako vojenský sklad ke kasárnám, zřízeným v (jezuitské) koleji.

i) Pro hřbitov je k dispozici místa dost.

Založení/zřízení, vybudování, postavení fary bylo plně součástí plánů císaře Josefa II., který všude tam, kde zřízení Božího domu bylo potřebné, projevil pomoc a podporu.

U konsistoře v Praze pomohl s rychlým vyřízením věci zejména zástupce hraběte Buquoye, Dr. von Bretfeld.

Dne 14. září udělilo rovněž **konsistorium konzistoř** povolení ke stavbě kaple, k zaměstnání kněze a učitele, ovšem s poznámkou, že nemá vliv na podporu z cassa salis, hodlá se ale zasadit u arcibiskupa o poskytnutí příspěvku na podpůrné finance.

Dne 8. října 1778 bylo z Nových Hradů oznámeno do Prahy, že se příští rok na jaře začne se stavbou.

Protože byl k dispozici nejen materiál, ale i dostatek pomocníků, pokračovala stavba rychlým tempem, takže hrabě Buquoy již koncem května mohl **konsistoriu konzistoři předložit návrh na navrhnutí prvního kaplana z Kaplice, p. Franze Johanna Steinkellera, jako lokalistu pro faru.**

Také hrabě Buquoy splnil svůj slib ohledně potravin pro faráře.

Schválil

5 sudů dobrého piva po 10 zl.	50 zl.
9 mírek žita/obilí po 1 zl. 30 kr.	13 zl. 30 kr.
2 mírky pšenice po 2 zl. 15 kr.	4 zl. 30 kr.
1 ½ mírky hrachu po 2 zl.	3 zl.
2 mírky ječmene po 1zl. 20 kr.	2 zl. 40 kr.
50 liber másla po 13 kr.	10 zl. 50 kr.

dem (Jesuiten-) Collegium errichteten Kaserne übergeben worden ist.

i) Für den Friedhof ist genügend Platz vorhanden.

Die Errichtung der Pfarre lag ganz in den Plänen Kaiser Josef II., der ja überall dort, wo der Bau eines Gotteshauses Bedürfnis war, helfend und fördernd eingriff. Beim Konsistorium in Prag bemühte sich insbesondere der Vertreter des Grafen Buquoy, Dr. von Bretfeld, um eine rasche Erledigung der Sache.

Am 14. September gab denn auch das Konsistorium die Erlaubnis zum Bau der Kapelle, der Anstellung eines Priesters und Schulmeisters, jedoch mit dem Bemerken, dass man auf eine Unterstützung aus der „cassa salis“ keinen Einfluss habe, wohl aber beim Erzbischofe dahin wirken wolle, dass **aus den für die Pfarrer bestehenden Unterstützungsgeldern** eine Beihilfe geleistet werde.

Am 8. Oktober 1778 konnte man von Gratzen aus nach Prag berichten, dass im nächsten Frühjahr mit dem Kapellenbau begonnen werde. Da das Material bereit lag, auch genügend Hilfskräfte zur Hand waren, ging der Bau rasch vorwärts, sodass Graf Buquoy schon Ende Mai den ersten Kaplan von Kaplitz, P. Franz Johann Steinkellner, dem Konsistorium als Lokalisten für die Pfarre in Vorschlag bringen konnte.

Auch Graf Buquoy löste sein Versprechen bezüglich der Viktualien für den Pfarrer ein.

Er bewilligte:

5 Fässer gutes Bier a 10 fl ergo	50 fl.
9 Metzen Korn a 1 fl. 30 kr. ergo	13 fl. 30 kr.
2 Metzen Weizen a 2fl. 15kr. ergo	4 fl. 30 kr.
1 ½ Metzen Erbsen a 2 fl. ergo	3 fl.
2 Metzen Gerste a 1fl. 20kr.	2 fl. 40 kr.
50 Pfund Butter a 13 kr. ergo	10 fl. 50 kr.
75 Pfund Karpfen a 6 kr. ergo	7 fl. 30 kr.
25 Pfund Hechte a 12 kr. ergo	5fl.
20 Pfund Speisefisch a 5 kr. ergo	1 fl. 40 kr.

75 liber kaprů po 6 kr.	7 zl. 30 kr.
25 liber štik po 2 kr.	5 zl.
20 liber konsumních ryb po 5 kr	1 zl. 40 kr.
20 kusů sýra po 4 kr.	1 zl. 20 kr.
Celkem	97 fl. 40 kr.

Vedle toho ještě potřebné palivové dříví a pro 2 krávy luční travu a **polní hospodářství**.

Sklářský mistr Paulus Link daroval se svými sklářskými spolupracovníky ve sklárně nejen 150 zl. na stavbu kaple, nýbrž se zavázal také, **pokud** bude mít sklárnu, platit za týdenní mši a čtvrtletně 10 zl.

Měšťan Johann Karl Goldmann slíbil duchovnímu, že mu na jeden rok poskytne bezplatně pokoj jako byt a v případě potřeby také stravu.

Za město Nové Hradky prohlásil jeho primátor Johann Georg Resch, že věnuje **(se zřiká) své** pohledávky vůči **zemi** za dodávky mouky a ovsu **při stavbě kaple v letech 1778 až 1779**.

Stejně prohlášení učinil:

kaplický primátor Josef Resch,
svinenský primátor Josef Pöschko
a **marka tržní obec** Stropnice.

Rovněž věnovali děkan Spalt v Kaplici,
farář Kudler v Benešově a
p. Johannes Leitgeb v Malontech

mimo jiné polovinu svých nesplacených pohledávek za mouku a oves. Také majitelé dávno koupených **(altgekauft Zinsgereute) v Soběnově (in Ömau)** darovali tuto bonifikaci **v částce** 39 zl. 24 kr.

O volbě místa pro stavbu kostela vypráví pověst, že bylo stanovené na základě zjevení Panny Marie, **stejně tak/došlo k věnování díky vyjádření ... lze děkovat věnování kaple „Panně Marii dobré rady“**

20 Stück Käse a 4 kr. ergo	1 fl. 20 kr.
Zusammen	97 fl. 40 kr.

Nebst dem noch das notwendige Brennholz und für 2 Kühe Wieswachs und Feldbau.

Glashüttenmeister Paulus Link spendete mit seinen Glasarbeitern nicht nur 150 fl. zum Kapellenbau, sondern verpflichtete sich auch, solange er die Hütte habe, für eine wöchentliche Messe und vierteljährlich 10 fl. zu zahlen.

Der Bürger Johann Karl Goldmann versprach dem Geistlichen Herrn unentgeltlich auf ein Jahr ein Zimmer als Wohnung zu gewähren und im Bedarfsfalle auch dessen Verpflegung zu übernehmen.

Die Stadt Gratzten erklärte, durch ihren Primator Johann Georg Resch, ihre Forderung beim Lande für das im Jahre 1778 bis 1779 gelieferte Mehl und den Hafer zum Kapellenbau zu widmen.

Gleiche Erklärungen gaben ab:

Kaplitz durch Primator Josef Reischl,
Schweinitz durch Primator Josef Pöschko
und der Markt Stropnitz.

Ebenso widmeten Dechant Spalt in Kaplitz,
Pfarrer Kudler in Beneschau,
P. Johannes Leitgeb in Meinetschlag

unter anderem die 2. Hälfte dieser ihrer ausständigen Forderungen für Mehl und Hafer. Auch die Inhaber der altgekauften Zinsgereute in Ömau schenkten diese Bonifikation im Betrage von 39 fl. 24 kr.

Über die Wahl des Bauplatzes für die Kirche berichtet eine Sage, dass diese durch eine Marienerscheinung bestimmt wurde, ebenso sei die Widmung der Kapelle für „Maria vom guten Rate“ der Äußerung eines Bürgers zu verdanken, der den Vorschlag gemacht habe, sich darüber Rat bei der Hl. Maria zu holen.

vyjádření jednoho měšťana, který navrhl, že si řekne o radu Panně Marii.

Zároveň s kostelem byla **vystavěna** fara a škola a v její blízkosti dřevěná zvonice pro níž byla podle oběžníku ze dne 30. září 1789 určen zvon ze zrušeného karmelitského kostela v **Pacově (Patzau)**.

Z kaple ze zrušeného latinského bratrstva v Krumlově získalo Pohodí kalich, ciborium, přenosný oltář, 6 cínových svícňů, 2 misály, 2 ornáty, 2 alby a humerály (humerál = část liturgického oděvu katolických kněží – pozn. překl.), oltářní obraz, 2 procesní prapory, ministrantské **rochety a pozitiv /malé varhany pevně umístěné/**.

Druhý kalich dodal 17. prosince 1778 pražský zlatník Franz Kündl.

Dne 19. července 1779 byla potvrzena prezentace p. Steinkellnera a zároveň pro zlepšení jeho příjmů z „Cassa parochorum“ schválena roční částka 50 zl.

Církevní předměty dodané z Krumlova umožnily, aby v dokončené školní budově dne 16. srpna 1779 mohla být sloužena první mše svatá.

Mezitím probíhaly také předběžné práce pro zasvěcení kaple, které bylo stanoveno na 12. září.

3. dne v měsíci odcházely z Nových Hradů pozvánky k účasti, adresované magistrátům v Nových Hradech (Gratzen), Stropnici (Strobnitz), Dobré Vodě (Brünnl), Hojně Vodě (Heilbrunn), Benešově (Beneschau), Kaplici (Kaplitz), Velšíně (Weleschin), Rožmberku (Rosenberg), Horním a Dolním Dvořišti (Ober- und Unterhaid), Rožmitálu (Rosenthal), Cetvinách (Zettwing), **Frymburku** (Friedberg) a v **Trhových Svinech** (Schweinitz) a i vikářům ve Velešíně, děkanům v Budějovicích, Kaplici a Svinech a všem **farám** panství Nové Hradky a Rožmberk. Prelát Johann svobodný pán Gfeller ze Sachsengrün přislíbil hraběti Buquoyovi již dne 24. srpna zasvěcení

Gleichzeitig mit der Kirche wurden Pfarre und Schulhaus und in dessen Nähe ein hölzerner Glockenturm erbaut, für den nach einem Kreisschreiben vom 30. September 1789 die Glocken vom aufgelassenen Karmeliterkloster in Patzau bestimmt wurden. Aus der Kapelle der aufgelassenen lateinischen Bruderschaft in Krumau erhielt Buchers einen Kelch, ein **Ziborium** einen tragbaren Altar, 6 zinnerne Leuchter, 2 Messbücher, 2 Ornate, 2 Alben und Humeralien, ein Altarbild, 2 Prozessionsfahnen, Ministrantenröcke und ein Positiv. Einen zweiten Kelch lieferte am 17. Dezember 1778 der Prager Goldarbeiter Franz Kündl.

Am 19. Juli 1779 wurde die Präsentation des P. Steinkellner bestätigt und gleichzeitig zur Besserung seiner Einnahmen aus der „Cassa parochorum“ ein Jahresbeitrag von 50 fl. bewilligt.

Die von Krumau angekommenen kirchlichen Gegenstände ermöglichten es, dass im fertiggestellten Schulgebäude am 16. August 1779 die erste heilige Messe gelesen werden konnte. Mittlerweile traf man auch die Vorarbeiten zur Kapellenweihe, die für den 12. September festgesetzt wurde.

Am 3. des Monats ergingen von Gratzen aus die Einladungen zur Teilnahme an die Magistrate von Gratzen, Strobnitz, Brünnl, Heilbrunn, Beneschau, Kaplitz, Weleschin, Rosenberg, Ober- und Unterhaid, Rosenthal, Zettwing, Friedberg und Schweinitz, sowie an die Vikäre in Weleschin, die Dechante in Budweis, Kaplitz und Schweinitz und an alle Pfarren der Herrschaften Gratzen und Rosenberg.

Prälat Johann Freiherr Gfeller von Sachsengrün hatte dem Grafen Buquoy schon am 24. August zugesagt, die Kapelle zu weihen, er übernahm beim Weiheakt auch die eigentliche **Festrede**, während der Weltpriester P. Michel Simon Kudler, Pfarrer in Beneschau, unter freiem Himmel vor einer großen Volksmenge predigte. Diese Predigt

kaple, pronesl při aktu svěcení vlastní/**slavnostní** projev, zatímco diecézní farář (Weltpriester) p. Michal Simon Kudler, farář v Benešově kázal pod širým nebem k velkému shromáždění lidí. Toto kázání bylo Johannem Adamem Hagenem, faktorem v Praze v „knihtiskárně pro c. a k. normální školu/y“ vytištěno v mnoha exemplářích. U slavnostní tabule následující po vysvěcení se sešlo 56 osob.

První vyúčtování kaple od 1. ledna až do konce prosince 1780 vykazuje na příjmech 173 zl. 29 kr., na výdajích 116 zl. 39 kr.

Brzy se ukázalo se, že dřevěná kaple je příliš malá a již při svém vysvěcení byla považována za nouzové řešení.

Farář Steinkellner podnikl okamžitě nutné kroky pro umožnění stavby kamenného kostela a sháněl pro ni odpovídající stavební fond. Přicházely **nové/nanovo** dary ze všech stran.

Mezi dárci byli farář Anton **Miksicek** ve Velešíně, Martin Mikolasch, sedlák v Meziříčí (Uretschlag), panský rybníkář Jakob Oppolzer, farář Jakob Trillsam v Cetvinách, Johann Heinrich Bauer ve Vodňanech, Wenzel Makule z **Girischikenhof**, Paul Strauß z Kaplice, Veit Wolf ze Sworeschau, **fary** Rožmberk a Malšín (Malsching).

Johann hrabě Buquoy věnoval **misály/das Missale?/** a kalich z původní čižkrajické kaple (Sitzkreis), které byly doposud uloženy ve svinenské **faře**, a kromě toho částku 259 zl. z nadaci „Großschopf'scher Messenstiftung“ v Benešově.

Malíři v Pohoří darovali velký prapor, „ženy“ („Weiber“) střední a farář Steinkellner dal zhotovit dva **klasické/menší** prapory. Chyběla již jen monstrance.

Používaná monstrance náležela kapli v Karlstiftu, která téměř ve stejné době získala **dobrodince** (**Benefiziant**), ale

wurde durch Johann Adam Hagen, Faktor in Prag, in der Buchdruckerei für k.u.k. Normalschulen im Druck vervielfältigt. An der dem Weiheakt folgenden Festtafel beteiligten sich 56 Personen.

Die erste Kapellenrechnung vom 1. Jänner bis Ende Dezember 1780 weist an Einnahmen 173 fl. 29 kr., an Ausgaben 116 fl. 39 kr. auf.

Die hölzerne Kapelle erwies sich **bald** als zu klein und wurde schon bei ihrer Weihe als Notbehelf angesehen. Pfarrer **Steinkellner** unternahm sofort die nötigen Schritte, um den Bau einer Steinernen Kirche zu ermöglichen und für diese einen halbwegs entsprechenden Baufond aufzubringen. Es liefen neuerdings Spenden von allen Seiten ein.

Unter den Geschenkgebern befanden sich Pfarrer Anton **Miksicek** von Weleschin, Martin **Mikolasch**, Bauer in Uretschlag, der herrschaftliche Fischmeister Jakob **Oppolzer**, Pfarrer Jakob **Trillsam** in Zettwing, Johann Heinrich **Bauer** in Vodnan, Wenzel **Makule** vom Girischikenhof, Paul **Strauß** in Kaplitz, Veit **Wolf** in Sworeschau, die Pfarren Rosenberg und Malsching.

Johann Graf Buquoy widmete das bisher bei der Schweinitzer Pfarre aufbewahrte Missale und einen Kelch der ehemaligen Kapelle in Sitzkreis und außerdem einen Betrag von 259 fl. der Großschopf'schen Messenstiftung in Beneschau.

Die Maler in Buchers schenkten eine große Fahne, die „Weiber“ eine mittlere und Pfarrer Steinkellner ließ zwei kleinere Fahnen anfertigen. Nur eine Monstranz fehlte noch.

Die Monstranz, welche man in Verwendung hatte, gehörte der Kapelle in Karlstift, die fast gleichzeitig mit Buchers einen Benefizianten erhalten hatte, aber keine Pfarrechte besaß. Auch hier schuf die Freigebigkeit des Grafen Buquoy Abhilfe.

nedisponovala žádnými farními právy. Také zde pomohla štědrost hraběte Buquoye.

V březnu 1780 zaslal farář Steinkellner, podporován novohradským panským úřadem, pražskému guberniu žádost o schválení příspěvku na stavbu nového kostela. 26. května sdělovala guberniální novohradské **finanční kancelář/důchodního úřadu** (Rentenamtkanzlei) dopisem, že pro tento účel byla **schválena určena** částka 3500 zlatých **splatná ve splátkách, pro jejíž splacení byly povolony splátky**, zatímco žádost o **peněžitý** příspěvek ve výši 100 zl. pro faráře byl zamítnut.

Plán na nový kostel opět dodal Ing. Franz Riemer. V roce 1783 začala stavba.

Během doby stavby se střídali lokalisté. Po páteru Steinkellnerovi následoval farář Ignaz Mikolasch a toho vystřídal p. Wenzel Mayer. Dne 22. dubna 1789 navrhl, aby se z důvodu nedostatku vhodných cihel vyčkalo se zaklenutím kostela do příštího roku **a byla nanesena** pouze vnější omítka (Anwurf) a **doděláný** věžní sloupy/pilíře.

Po p. Mayerovi se farářem stal p. Johannes Dorazil. Během celé stavby kostela ale vykonával kaplan p. Konstantin Jakob stavební dozor, a tím si získal za provedení celé stavby velké uznání. Roku 1791 **byl kostel natolik dokončen, že se v něm mohly konat bohoslužby. Pouze kostelní věž se štítem čekala stále /musela dlouho čekat/ na dokončení.**

Teprve dne 16. dubna 1793 požádal kaplan Konstantin Jakob panský úřad o povolení pro pokračování stavby a o zajištění příslušné zálohy z hraběcích důchodů, protože ve stavební pokladně (Baukasse) je pouhých 300 zl. Koncem roku 1796 byla stavba dokončena.

Im März 1780 brachte Pfarrer Steinkellner, unterstützt durch das Gratzener Herrschaftsamt, beim Prager Gubernium ein Gesuch um Bewilligung eines Baubeitrages zur neuen Kirche ein. Am 26. Mai zeigte ein Gubernialschreiben der Gratzener Rentamtkanzlei an, dass hierfür 3.500 fl., zahlbar in Raten, bewilligt wurden, hingegen das Ansuchen um einen **Gehaltsbeitrag** von 100 fl. für den Pfarrer abgewiesen worden sei.

Den Plan zur neuen Kirche lieferte wieder Ing. Franz Riemer. Im Jahre 1783 begann der Bau.

Während der Bauzeit wechselten die Lokalisten. Auf Pater Steinkellner folgte Pfarrer Ignaz Mikolasch und diesen löste P. Wenzel Mayer ab. Am 22. April 1789 machte er den Vorschlag, wegen Mangels entsprechender Ziegel mit der Einwölbung der Kirche bis zum nächsten Jahr zuzuwarten und nur den äußeren Anwurf und die Turmpfeiler fertigzustellen.

Nach P. Mayer wurde P. Johannes Dorazil Pfarrer. Während des ganzen Kirchenbaues aber führte der Kaplan P. Konstantin Jakob die Bauaufsicht, der sich um die Durchführung des Baues große Verdienste erwarb. **1791 war die Kirche so weit fertiggestellt, dass sie dem gottesdienstlichen Gebrauch übergeben werden konnte. Nur der Kirchturm mit dem Schilde harzte noch der Vollendung.**

Erst am 16. April 1793 ersuchte Kaplan Konstantin Jakob das Herrschaftsamt um die Bewilligung zur Fortsetzung des Baues und um Gewährung eines Vorschusses hierfür aus den gräflichen Renten, da die Baukasse nur **mehr** 300 fl. besitze. Ende 1796 war der Bau vollendet.

Als man im April 1789 die alte Kirche abzurechnen begann, verunglückte ein Zimmermann aus **Biberschlag**, den der kurz vorher nach Buchers übersiedelte Chirurg Johann Bernhard Grül heilte.

Když se v dubnu 1789 začal bourat starý kostel, utrpěl jeden tesař z **Biberschlagu** úraz. Léčil ho chirurg Johann Bernhard Grül, který krátce předtím přesídlil do Pohoří.

2. června téhož roku se obrátila **farní obec Terčí Dvůr /dnes Pohorská Ves/ Theresiendorf** (farář Benedikt Jaksch) na Pohoří s prosbou o darování této staré kaple, jejíž materiál měl být použit při stavbě školy. Dne 18. února 1790 byla žádost opakována.

Údaj Údaje ředitele domény Antona Teichla v jeho Historii panství Nové Hradý (Geschichte der Herrschaft Gratzen) (urbář 1899 s. 437), že kaple v Pohoří **ponechaná/přenechaná** tamtéž, **bude** až do dokončení kostela v **Terčím Dvoře (Theresiendorf)** (1787) používána jako **mešní** kaple, tedy spočívá v omylu, když sám hovoří o tom, že mše tamní lokálie byla přechodně sloužena v místnosti k tomuto účelu **upravené** v Terčím Dvoře.

Kostel v Pohoří byl zpočátku cílem mnoha poutníků. Dne 7. 8. 1798 požádal farář Dorazil o výpomoc kněží z novohradského servitského kláštera jako zpovědníky pro dny 8. a 9. června 1799 a ještě v roce 1841 **oznamuje** Sommer ve své „Topografii Čech“ (9. sv. s. 147), že o církevní slavnosti „**jména Marie**“ se zpovídá a ke sv. přijímání přichází z Čech a Rakouska často i 10.000 lidí.

Výčet farářů z Pohoří:

- 1.) Franz **Steinkellner**, od srpna 1779 - zemřel 13.3.1781
- 2.) Ignaz **Mikolasch**, 1781 - 1788
- 3.) Wenzel **Meyr**, 1788 – 1789
- 4.) Johann **Dorazil**, od 3.12.1789 - 1804
- 5.) Konstantin **Jakob**, od 13.12. 1804 - zemřel 13. 3. 1833
- 6.) Jakob **Witzany**, 1833 - 1852
- 7.) Josef **Ernst**, 1852 - 1855
- 8.) Martin **Schmied**, 1855 - 1859
- 9.) Philipp **Schneedorfer**, 1859 - 1868
- 10.) Josef **Zusch**, 1868 - 1676
- 11.) Josef **Fischbeck**,

Am 2. Juni d. J. wandte sich die Pfarrgemeinde Theresiendorf (Pfarrer Benedikt Jaksch) nach Buchers um Schenkung dieser alten Kapelle, deren Material beim Schulbau verwendet werden solle. Am 18. Februar 1790 wurde das Ansuchen wiederholt. Die Angabe des Domänenleiters Anton Teichl in seiner „Geschichte der Herrschaft Gratzen (Urbar 1899 5.437)“, dass man die aus Buchers dort hin überlassene Kapelle zur Vollendung der Theresiendorfer Kirche (1787) als Messkapelle benützte, beruht somit auf einem Irrtum, zumal er ja selbst berichtet, dass die Messen der dort errichteten Lokalie einstweilen in einem hierfür errichteten Raume des Theresienhofes gelesen wurden.

Die Kirche in Buchers war anfangs das Ziel vieler Wallfahrten. **So** ersuchte z.B. Pfarrer Dorazil am 7. 8. 1798 für den 8. und 9. Juni 1799 um Priester aus dem Gratzner Servitenkloster zur Aushilfe, als Beichtväter und noch im Jahre 1841 berichtet Sommer in seiner Topographie Böhmens (9. Bd. S. 147), dass am Kirchfeste Maria Namen aus Böhmen und Österreich oft an 10.000 Menschen beichten und kommunizieren.

Reihe der Pfarrer von Buchers:

- 1.) Franz **Steinkellner**, von August 1779 - gest. 13.3.1781
- 2.) Ignaz **Mikolasch**, 1781 - 1788
- 3.) Wenzel **Meyr**, 1788 – 1789
- 4.) Johann **Dorazil**, vom 3.12.1789 - 1804
- 5.) Konstantin **Jakob**, vom 13.12. 1804 - gest. am 13. 3. 1833
- 6.) Jakob **Witzany**, 1833 - 1852
- 7.) Josef **Ernst**, 1852 - 1855
- 8.) Martin **Schmied**, 1855 - 1859
- 9.) Philipp **Schneedorfer**, 1859 - 1868
- 10.) Josef **Zusch**, 1868 - 1676
- 11.) Josef **Fischbeck**, 1876 - gest. 4.5. 1896
- 12.) Anton **Kamaryt**, 1896 - 1907
- 13.) Johann **Berger**, 1907 - 1919
- 14.) Franz **Havel**, 1919 - 1925

- 1876 - zemř. 4.5. 1896
12.) Anton **Kamaryt**, 1896 - 1907
13.) Johann **Berger**, 1907 - 1919
14.) Franz **Havel**, 1919 - 1925
15.) Franz **Haidler**, 14.4.1926 - 1.5.1929

15.) Franz **Haidler**, 14.4.1926 - 1.5.1929

